

Mua Lan

Những người mới chơi lan thường hay mắc chung một khuyết điểm: Thấy bông hoa đẹp cây, rễ tốt tươi như loại Vanda chẳng hạn, đã vội vã mua ngay. Do đó không được bao lâu cây lan sẽ chết hoặc không ra hoa. Bởi vì Vanda là loại cây thường mọc ở vùng nhiệt đới ẩm áp quanh năm, ẩm độ cao lại cần nhiều ánh nắng cho nên muốn nuôi phải biết cách trồng.

Chúng ta nên nhớ lan mọc ở 5 châu, 4 biển, núi cao đầy sương gió, rừng rậm âm u, đầm lầy ẩm thấp. **Mỗi giống lan có một môi trường sinh sống khác nhau.** Một vài cây lan vẫn thường mọc ở vùng nhiệt đới như Thái Lan, Việt Nam, Mexico, Hawaii hay Florida thời tiết ẩm áp, độ ẩm cao, nắng mưa điều hòa khó lòng chịu nổi cái lạnh và khô ráo của California, ngoại trừ ta sẽ nuôi lan trong nhà kính. Ngay tại miền Nam California, khí hậu ở Riverside khác hẳn với Fountain Valley, vì vậy ta cần tìm hiểu về những điểm sau đây trước khi quyết định mua lan:

1. Nơi chúng ta sẽ để lan, mùa hè nóng tới bao nhiêu độ, mùa đông lạnh nhất là bao nhiêu độ, trung bình là bao nhiêu? Vì nóng quá hay lạnh quá cây bị cằn cọc lại và sẽ chết.
2. Chỗ đó có đủ nắng hay không? Nắng buổi sáng hay buổi chiều? Ánh nắng rất cần thiết cho cây tăng trưởng và nở hoa. Thiếu ánh nắng cây sẽ èo uột và không ra hoa. Làm sao để biết ta có đủ nắng hay không? Nếu lá xanh thẫm, mềm và rũ xuống tức là thiếu nắng. Lá vàng ngả màu tím, cây bị cọc lại là quá nhiều nắng. Lá cây màu xanh hơi vàng như trái olive là đủ nắng.

Sau khi tìm hiểu về nơi chúng ta sẽ để lan, ta sẽ tìm mua cây lan nào thích hợp với môi trường đó.

Các chậu lan cần có bảng tên để giúp chúng ta hiểu rõ về sự nuôi trồng bởi vì ngoài vấn đề nhiệt độ, ánh nắng còn liên quan đến việc tưới nước bón phân v.v. . Bảng tên toàn những danh từ khoa học tuy khó đọc nhưng mỗi ngày một quen. Hơn nữa nhìn vào bảng tên cây, người ta có thể đánh giá trình độ của người chơi lan.

Sau đây là tên viết tắt của một vài loại lan:

Aer. - Aerides	Epc. - Epicattleya
Aervd - Aeridovanda	Kaw - Kagawara (ascocenda x renanthera)
Angcm. - Angraecum	Lc. - Laeliocattleya
Ascda - Ascocenda	Neof. - Neofinetia
Asc. - Ascofinetia	Onc. - Oncidium
Asctm. - Ascocentrum	Phal. - Phalaenopsis
B. - Brassavola	Ren. - Renanthera
Blc. - Brasolaeliocattleya	Rhctm - Rhynchocentrum
Bro. - Broughtonia	Rhrds. - Rhynchorides.
C.- Cattleya	Rhv. - Rhynchovanda
Chtra. - Christieara	Rhy - Rhynchostylis
Ctna. - Cattleytonia	Soph. - Sophronitis
Cym. - Cymbidium	Slc. - Sophrolaeliocattleya
Den. - Dendrobium	V. - Vanda
Enc. - Encyclia	

Nếu chúng ta muốn có một vườn lan nở quanh năm, đừng nên mua toàn một thứ. Thí dụ lan đất, lan Úc đa số chỉ nở vào mùa xuân. Muốn nhận diện các giống lan để dễ dàng chọn lựa ta nên mua một cuốn sách The Illustrated Encyclopedia of Orchids giá 40\$ hoặc cuốn sách mới nhất Botanica 's Orchids giá 25\$. Những cuốn này có khá nhiều hình ảnh những cây lan, chúng ta ghi tên những cây muốn mua, **nhưng vậy không sợ mua phải những thứ không thích hợp với chỗ chúng ta sẽ để lan.**

Tìm hiểu về cây lan cũng chưa đủ, ta còn cần tìm hiểu về trình trạng và xuất xứ của cây lan nữa :

1. Chúng ta nên mua những khỏe mạnh, tươi tốt không có những đốm đen, vết lõm xuống dấu hiệu của bệnh tật và vi rút (virus). Bệnh tật có thể chữa được nhưng vi rút bất trị và sẽ lây lan sang cây khác.
2. Những cây lan rừng không còn rễ (bare root) hay rễ đã chết khô cần phải có một thời gian khá dài mới ra rễ hay hồi phục được. Trường hợp này pha 10 giọt Super Thrive (hormone) xin đừng lầm với loại Rootone, một muỗng canh B1, một thìa cà phê phân bón 30-10-10 và một muỗng cà phê đường trong một gallon nước, ngâm cây lan vào chừng vài giờ (nếu cây bị quá khô, ngâm chừng nửa ngày xong rồi để cho ráo nước và lại ngâm tiếp) rồi bỏ vào túi nylon cột kín lại. Hai ngày sau xả nước ấm, để cho ráo rồi bỏ vào túi cột kín, chờ khi ra rễ dài chừng 2 phân mới đem trồng. Thời gian nay có thể là một vài tuần hay lâu hơn.
3. Phần đông chúng ta mua cây tại các vườn lan từ Hawaii, Florida hay ngay cả các vườn lan từ miền Bắc California là nơi từ nhiệt độ, độ ẩm, ánh nắng v.v... hoàn toàn khác hẳn với nơi ta để lan, cho nên thế nào cây cũng bị khựng lại hay bị thui chột (shock). Do đó chúng ta đừng vội mang ngay ra sân hay vườn trước khi cho cây làm quen dần dần với thời tiết. Nghĩa là đừng mang ra ngoài khi trời còn quá lạnh và cũng đừng mang ngay ra ngoài nắng. Hãy để vào chỗ rợp mát và thoáng gió sau đó sẽ di chuyển dần dần ra chỗ có nắng.

Tốt hơn hết là chúng ta nên mua cây tại các vườn lan địa phương nơi có cùng thời tiết, khí hậu với chúng ta. Nhưng khi mang từ ngoài vườn vào trong nhà cũng không nên để quá lâu bởi vì trong nhà độ ẩm rất thấp trừ khi chúng ta tăng cường độ ẩm cho cây bằng cách để các chậu cây trên khay nước.

Thấu triệt được những điểm trên, chúng ta coi như đã thành công được 1/2 chặng đường dẫn tới thành công.

